

Nagyváradai Estilap

Ára 2 lei

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANU
főszerkesztő

X. évfolyam
261. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDÜS HIRLAPIRODA
Eul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Csütörtök 1928 november 15

A kormány nem tűr semmiféle antiszemita kilengést

Maniu Gyula szenzációs telefonüzenete a kolozsvári polgármesternek

Ezidőszent még folyamatban vannak a kinevezések különböző magas közigazgatási pozíciókra. Maniu Gyula miniszterelnök szándékával juttatja pártja vezetőtagjainak a különböző közigazgatási funkciókat, azért, hogy kinevezettek tekintélyük egész súlyával lehetetlenné tegyenek

Bukaresti tudósítónk távirata

mindenféle anarchisztikus megnyilatkozást.

Különböző helyekről ugyanis olyan hírek keltek szárnyra, hogy Goga és társai cuzista diákokkal és Jorga néhány pártbírával erőszakos harcot akarnak kezdeni, mert haragszanak a válság megoldásának módja miatt. A

miniszterelnök azonban szilárdan elhatározta, hogy nem tűri a legkisebb kilengést sem. Tegnap is például személyesen hívta fel Mihali Teodor dr.-t, Kolozsvár polgármesterét és utasította a rend fenntartására és antiszemita tüntetések kiméltlen elnyomására.

— Amikor ennyi család ér bennünket, mondja Roxin dr., lehetetlen volt alkotni; nem tudunk lelkesülni, lendülettel dolgozni. Regionálizmussal és mással vádoltak bennünket. Az a szerencsénk, hogy volt közöttünk, erdélyiek között egy ember, aki tartotta bennünk a hitet, hogy majd ugyanis megváltozik minden.

A régenstanácsra ülti Roxin dr. poharát. (Nagy taps.) Végezetül Motulescu jogtanár beszélt.

BETÖRTEK EGY VÁRADI BÖRÜZLETBE

A Hillinger Testvéreknek dusan felszerelt Avram-Iancu (Kossuth)-utcai bórnyagykereskedésbe valóssággal amerikai stílusban törtek be az éjjel. A tettesek felmászta a tetőre, amelyet lebontottak — és így hatoltak be az üzletbe. Itt „szortirozták” a legértékesebb árukat és a tetőn keresztül elszállították.

Az üzlettulajdonosok ma reggel vették észre a raktár kifosztását. A kár meghaladja a 250 ezer lejt.

„A nemzeti parasztpárti kormány maradni fog!”

Érdekes felszólalások a biharmegyei pártszervezet tegnapi vacsoráján

A biharmegyei nemzeti parasztpárt vezetői tegnap este társasvacsorára ültek össze a Borsy-vendéglőben.

A vacsora végén Victor Cadere jogakadémiai tanár állt először szóra. Elmondta, hogy először 1919-ben, amikor a párisi békekonferencián a román delegáció tagja volt, került elő a kapcsolatba Nagyváraddal. Azután elmond egy kis — mint ő maga jelzi — romantikus történetet 1919. őszéről, amikor Párisban egy kis manzardlakásban együtt ült többedmagával és bekopogtatott oda Lázár Aurél dr., aki beszélt nekik Nagyváradról és Biharmegyről.

Majd hangoztatja Victor Cadere tanár, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői éveken át halatlan áldozatokat hoztak elveik épségben tartásáért és ez az áldozat Maniu Gyulánál és még néhány fővezérnél csaknem a vértanúságig ment. A többi pártokat — mondja Cadere tanár —

személyi érdekek vezették és mindig csak ideiglenes állapopot teremtettek.

Éppen abban van, a szónok szerint, Maniu Gyula nagysága, hogy ennek a rendszernek végét vett.

— Azt mondják nekünk — folytatta a szónok, hogy:

„Ti csak ideiglenes emberek vagytok, három hónapig fogtok maradni!”

Már pedig, uraim, én azt mondom önöknek: legyenek nyugodtak, a nemzeti parasztpárt maradni fog a kormányon, mert mi legyelmeltet vagyunk. Mutassanak még egy pártot, ahol a vezér szavát annyira respektálják, mint nálunk.

Ez nem jelenti a diktatúrát, mert Maniu szavai a becsületesség és a törvényesség kifejezői.

Maniu Gyulára, Vajda-Voevod Sándorra, Lázár Aurélra ülti poharát Cadere professzor.

A tetszéssel fogadott beszéd után Roxin Teodor dr. emelkedett szóra. Elmondott egy epizódot, amely vele és Crisan György dr.-ral, a nemzeti parasztpárt erdélyi és bánáti főtitkárával történt most tíz éve. Akkor ugyanis az aradi román nemzeti tanács

megbizta őket, vigyék el hódolattuk kifejezését Jassiba Ferdinánd királyhoz. Majd az elmúlt tíz esztendőre visszanézve, megállapítja, hogy az erdélyi román nép belkéből fakadt remény szinte teljesen elenyészett már, annyi csapást mértek rá, éppen azok, akikről pedig azt hitte, hogy a nemzeti ideálok kiteljesedése fele fogják vezetni.

Maniu tárgyal a Magyar Párttal

Lapzártá után jelenti a Rador: Teljes erővel indult meg a közzelgő választások előkészítése. Maniu miniszterelnök tegnap hosszasan tárgyalt Brandsch Rudolfal, a szászok vezérével, Fluera Jánossal, a szociáldemokraták és dr. Willer Józseffel, a Magyar Párt megbízottjával. A megbeszélések a választáson való közös együttműködés ügyében folytak.

Tegnap este különben Jorga és Averescu között is létrejött a megállapodás a közös választási program ügyében.

Okirathamisítás miatt folyik a vizsgálat Veres Béla városi főszámvevő ellen

— Saját tudósítónktól —

Veres Béla városi főszámvevő — mint arról annakidején részletesen írtunk — elkészítette az évi költségvetést és Benedek pénzügyi tanácsnokkal, mint a város delegátusai, levitték Bukarestbe. Ugyanekkor prezentálták a tisztviselői státusról szóló kimutatást is, amelynek alapján Bukarest a kinevezéseket és a fizetési jóváhagyásokat eszközölte. Egy Gergely dr., az azóta eltávozott polgármester egy bukaresti utja alkalmával megállapította, hogy

a főszámvevő nem azt a kimutatást terjesztette be, amelyet a város hivatalból foglalt össze, hanem egy másikat, a

melyben Rosescu-Veres egyéni szimpátiái szerint, inkadrálta a tisztviselői kart.

Amikor Egy Gergely polgármester visszatért Nagyváradra, elsősorban elhelyezte Rosescu-Verest a főszámvevői hivatalból és ügyének elintézéséig a levéltári pincébe, a levéltárosi teendők elvégzésére deportálta. Veres ellen egyben hivatalos eljárás indult és Plitos vizsgálóbíró most hallgatja ki sorban azokat a tanukat, akik erről a honályos ügyről bővebb felvilágosítást tudhatnak adni.

Nagyvárad és Biharmegye ideiglenes vezetőségét rövidesen kinevezik

Maioreseu József dr., Biharmegye prefektusa tegnap, kedden este a gyorsvonattal Bukarestbe utazott. A prefektus ma esküt tesz a belügyminiszter kezébe, egyben különböző instrukciókat fog átvenni.

Bukaresti tartózkodása alkalmával dülőre juttatja Maioreseu prefektus a városi, illetve a megyei ideiglenes bizottság (comisia interimare) kinevezésének kérdését. Mindkét bizottságnak 11—11 tagja lesz. A prefektus levitt magával két listát, amelyet a biharmegyei pártszervezet vezetői állítottak össze.

Mindegyik listán 20—20 férfiu neve van felsorolva és ezek közül választ majd Bukarestben az illetékes fórum 11—11 tagot a comisia interimarek számára.

A kinevezés pár napon belül megtörténik.

Összeállította a megyei pártvezetőség a szenátor- és képviselőjelöltek listáját, — ebben az esetben is több névvel, mint amennyire szükség van, — azért, hogy Bukarestben a központi pártvezetőség válogathasson belőlük.

SPION

Bemutadják az Apolló és Filmpalace mozgók 1928 november 16-án.

Az idei mozszezonz első, igaz, nagy szenzációja a *Spion* pénteki bemutatója lesz. *Fritz Lang*, a Metropolis világhírű rendezője alkotta meg e filmet *Thea von Harbou* scénáriumára alapján s ezzel megteremtette élete legnagyobb művét, mert a *SPION* mindvégig lebilincselő, izgalmas, gyors tempójú témájánál fogva felülmúlja a Metropolis mindeddig páratlanul álló nagy sikerét. A *Spion* főszerepeit Gerda Maurus, Willy Fritsch és Rudolf Klein Rogge alakítják.

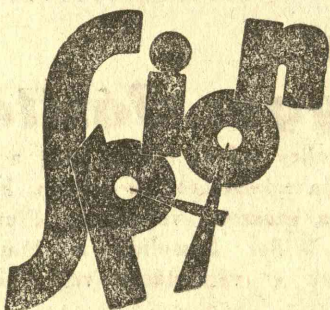
Tekintettel a film horribilis vételárára, amelyet egy mozgósínház képtelen lett volna megfizetni, a *SPION*t péntektől kezdve az Apolló és Filmpalace együttesen vetítik és pedig az Apolló pontosan 5, 7 s 9 órakor, a Filmpalace pedig fél 6, fél 8 és fél 10 órai kezdettel.

Számitva a nagy érdeklődésre, mindkét mozgó a szerdai naptól kezdve már elővételi pénztárt nyit a közönség részére a *SPION* minden előadásához.

A helyárak mérsékelten emeltek. Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

Robinson Crusoe

az amerikai filmgyártás remeke és az élő Rin-Tin-Tin a Heyman-szinkörben.

péntektől kezdve az Apolló és Filmpalaceban.

Nem valami megnyugtatók a közbiztonsági állapotok Várad külső városrészein

Nagyvárad város közbiztonsági állapota a legutóbbi esztendő sokán határozott és öröndetes fejlődést mutat. Igazán csak a legutóbbi esetben fordulnak elő nagyobbarányú bűncselekmények, rablótámadás, vagy utonálás, pedig egy év leforgása alatt egyetlenegy sem történt. Határozottan nagy érdeme van ebben a megbízható, fegyelmezett rendőrségnek, amely becsülettel teljesíti kötelességét és nagy-szerűen megfelel hivatásának.

A város azonban nagyot fejlődött és ezzel nem tartott lépést a közbiztonság fejlődése. Így fordulhat elő aztán az, hogy egyes utcák, sőt egész külső városrészek is minden rendőri felügyelet és védelem nélkül állanak. Egyre sürűbben kapjuk a leveleket a perifériák lakóitól, akik kétség-

beesett hangon könyörögnek védelemért. Különösen a napszakos rányköszöntő téli hónapoktól félnek nagyon ezek a szegény külsővárosi emberek, akiknek utcájuk sincs rendesen megvilágítva.

Nem tudjuk még ebben a pillanatban, hogy ki lesz Nagyvárad város rendőrprefektusa. De bárkit is ültet a kormány bizalma ebbe az előkelő, de felelősségteljes pozícióba, a rendőrprefektusnak leg-sürgősebb feladata kell, hogy legyen az összes várad utcák és azok lakóinak, vagyonának és személybiztonságának védelméről gondoskodni. Egész városrészek nem maradhatnak minden védelem nélkül, mert félő, hogy a most ritkán előadódó bűncselekmények nagyon sürűn fogják követni egymást.

AZ ESTILAP PANASZKÖNYVE

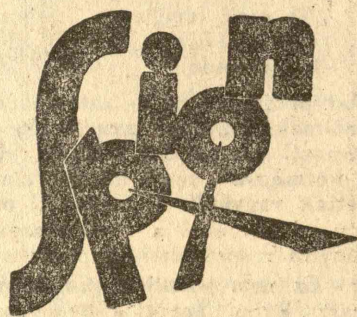
Teljesen járhatatlan utca a Súlyomtelepen

— Az Eroul Necunoscut (v. Temető) és Consazianu (v. Erzsébetliget) utcák között a Köblőstelep felé vezet a Súlyomtelepen levő Köblős-utca, melynek egyik része teljesen járhatatlan, — ugyanarra, hogy még üres kocsi is sem lehet rajta hajtani, bár igen forgalmas volna ez az utca, mivel a Köblős és a rajta kívül eső telepek lakói és ezeknek gyermekei ezen az utvonalon igyekeznek a városba, — ugyszintén a vidéki vásárosok is. Az Eroul Necunoscut (v. Temető)-utca felőli része ennek az utcának 30—40 méter hosszúságban annyira pocsolós, hogy a közegészségre is határozottan ártalmas, — gyalogjárója pedig, mivel 3—4 háztulajdonos a kerítést majdnem az utca közepéig kitolta, csak nagy ügyet-bajjal térdig érő sárban járható.

— Bár már többször volt kérése, helyszíni szemle, ígéret, várakozás: csupán annyi intézkedés történt, hogy a rendőrség betiltotta az utcára lefojlyó vízcsapok és csatornák használatát.

Azonban az utca rendbehozása, ami vagy 10 szekér kavicssal elérhető volna, nem történt meg. Felhívjuk az illetékesek figyelmét erre az állapotra.

Több tisztviselő és munkás.

péntektől kezdve az Apolló és Filmpalaceban.

Az élő Rin-Tin-Tin mindennap a Heyman-szinkörben

Ma este 1/10-kor

Telmányi

hegedűkoncert a Filmpalaceban.

Jegyek a Hegedűs Hirlapirodában.

Olcsó helyárak!

Péntektől SPION Filmpalace — Apolló

Az élő Rin-Tin-Tin a Heyman-szinkörben

HIREK

A ma esti Telmányi hegedű koncertet Kósa György kíséri. Jegyek a Hegedűs Hirlapirodában

Péntektől SPION Filmpalace — Apolló

* Jelentkezzenek az olasz lakásbérlet! A nagyvárad-olasz (II. kerületi) rendőrség figyelemzteti azokat a lakásbérletet, akik összeírásra még nem jelentkeztek, hogy e kötelezettségüknek tegyenek eleget 1928 december 1-ig, mert különben 1000—50.000 lejes bírság vár rájuk.

Stuart Mária

csak ma és holnap.

Robinson Crusoe a Heyman-szinkörben

* A novemberi Schöne Wienerin megjelent és kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

Péntektől SPION Filmpalace — Apolló

Stuart Mária

csak ma és holnap.

A Telmányi-koncert negyed 10-kor kezdődik a Filmpalaceban. Olcsó helyárak!

* 180 oldal a „Die Dame..” autó heft novemberi szám. Kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

Péntektől SPION Filmpalace — Apolló

○ A multheti pályázatunkra hirdetett nyeremény-tárgyakat (kibővitve) pénteken újra kiadjuk.

Filmpalace

(Sas palota)

Ma 5, 7 és 9 órakor:

A Fekete Sas

Rodolpho Valentino és Bánky Vilmával

Jön: a

SPION

Minden idők legnagyobb filmje

Apolló mozgó

Szerdán és csütörtökön:

Stuart Mária

Hatalmas történeti film 12 felvonásban.

Magda Sonja a főszerepben.

Legközelebbi műsor:

Spion

Minden idők legnagyobb filmje

Heyman-Szinkör

Ma és mindennap:

Robinson Crusoe

Defoe világhírű regénye filmre átdolgozva.

Az amerikai filmgyártás remeke. Azonkívül a jelenkor legnagyobb csodája, az

élő Rin-Tin-Tin

föllépte, mely beszél, ír és számol.

Rendes helyárakkal!

Ujból emelkednek Váradon a piaci árak és nincs, aki megfékezze az árdrágítókat

Mi történt a piaci rendőrséggel?

A Nagyváradi Estilap több ízben és mindig eredményesen foglalkozott a váradai piac helyzetével. Ugy a publikum, mint a hatóságok is, minden egyes akciót határozott szimpátiával fogadták. Az eredmény nem is maradt el és elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy az Estilapnak nem csekély érdeme volt az árdrágítások letörésében. A rendőrprefektus külön piaci rendőrséget szervezett, azaz a speciális megbízatással, hogy rendszeresen és kellő szigorral ellenőrizze a váradai piac helyzetét. A piaci rendőrség hosszú heteken keresztül, meg is felelt hivatásának.

Igy volt ez mind a legutóbbi napokig. A piaci árak ellen csak a legritkábban merültek fel kifogások. A közönség nem panaszkodott. Szóval a váradai piaci viszonyok viszonylagosan nem estek kifogás alá. Múltán kelthet tehát meglepetést a vásárló publikum körében az a váratlan körülmény, hogy a váradai piacon, a legutóbbi hetipiacon

40-50 százalékkal emelkedett az aprójóság ára és hasonló emelkedő tendenciát mutatnak a többi piaci árak.

A közönség érthető elkeseredéssel vette tudomásul az elárulásoknak ezt az újabb és minden jogos alapot nélkülöző viselkedését és ismételten hozzánk fordult orvoslásért. Elsősorban is megállapítottuk személyes tapasztala-

taink alapján, hogy a közönség elkeseredése és felzudulása teljesen indokolt.

Veszedelemes árdrágítók sűrű raja lepte el ismét a váradai piacot, kényük-kedvükre garázdálkodhatnak, nincs, aki megfékezze őket.

Nincs, aki a közönséget megvédelmezze, ama egyszerű oknál fogva, hogy a piaci rendőrség egész egyszerűen megszüntette működését. Annál is csodálato-

sabbnak tartjuk ezt, mert tudomásunk szerint, a rendőrprefektúra ilyen intézkedést ezideig nem tett.

Nagyvárad város közönsége nevében e helyen követeljük, hogy a piaci tulkapások megszüntetése érdekében, haladéktalanul állítsák vissza a hivatásának nagyszerűen megfelelő piaci rendőrséget, mert lehetetlen, hogy egy város százezer lakosa ki legyen szolgáltatva néhány szemérmetlen árdrágító kénye-kedvének.

Mit jelent az a szemétyűtő kosár Várad főterén?

Nem lehet letagadni, napról-napra nagyvárosiasabb a képe Nagyváradnak. Ahova csak néz az ember, a színház előtt, mindenütt aszalt-aszalt, gyorsan sikamló elegáns autók, elegancia, nagyváros, kirakatsillogás, kávéház ragyogás, gyönyörű nők...

...és egy szemétyűtő kosár. Ezt a szemétyűtő kosarat, néhány nappal ezelőtt helyezték el a (Mária)-téren és valószínűleg a csodájára járnak az emberek. Hát ez a szemétkosár a koronája a városi fejlődésnek. Valami nagyszerű kis jószág. El vagyunk tőle bájoltva. Utcai szemétyűtő kosár... Hogy ezt megértük. Ezután már biztos, hogy földalatti villamos következik.

Csak mintha kissé rossz helyen volna felállítva. Na nem, szó sincs róla, eszünk ágában sincs kritizálni, de...

...de valahogy messze esik azoktól az elhanyagolt, piszkos utcáktól, ahová való.

A szép, gondozott, napjában tisztázott főterén — szerény véleményünk szerint — a legkevésbé szükség van rá...

Proccolás.

Nem lehet mégsem kívánni a Szacsavay (Cuza Voda)-utcai vagy a pocsoltyában fúdkló, szennyes Várad Zsigmond (Gogaimiceanu)-utcai szurtos gyerekektől, hogy szemétszerű tárgyaikat a város főterére vigyék és az ott levő egyetlen szemétkosárba helyezték el megőrzés végett.

És ha már itt tartunk, rántsuk le a hipokritaság álarcát erről a bűnben és büzben, sárban, pocsoltyában uszó „modern nagyvárosról”.

Ime, tessék. Néhány hirtelen eszünkbe ötlő utcanév.

Szacsavay (Cuza Voda)-utca. Vármház-utca. Kolozsvári-utca. Várad Zsigmond (Gogaimiceanu)-utca. Anton Panu-utca. Halász-utca.

Ez Nagyvárad. Tengelytörő ut, pocsoltya, áthatolhatatlan iszap, macskakő.

De minden gondoskodás oda összpontosul, ahol nagy a jólét amúgyis.

Te kis szemétkosár, ha tudnál

Ötszáz lejért egy asszony úgy megverte a másikat, hogy elvetélt

A törvényszék két Victoriei (v. kolozsvári)-utcai verekedő asszony pörét tárgyalta tegnap: Szűcs Miklósné úgy megverte a vele egy házban lakó Knyezó Ivánnét, egy ittmáradt volt orosz fogoly feleségét, hogy

az áldott állapotban lévő asszony elvetélt.

A korai szülés miatt orvosi kezelés alá kellett venni Knyezó

Ivánnét, aki kártérítési pört is indított Szűcsné ellen. Szűcsné azzal védekezett, hogy Knyezó Ivánnak az ő ura ötszáz lej adott kölcsös, amit nem fizetett vissza. Ez háborította fel annyira, hogy az asszonyon vett magának elégtételt. A bíróság Szűcsné ezer lej pénzbírsággal sújtotta és megítélt kétezer lej orvosi költséget is.

Kereskedők

figyelmébe!

Megérkeztek

a legfinomabb

faj- és téli almák

bármilyen mennyiségben

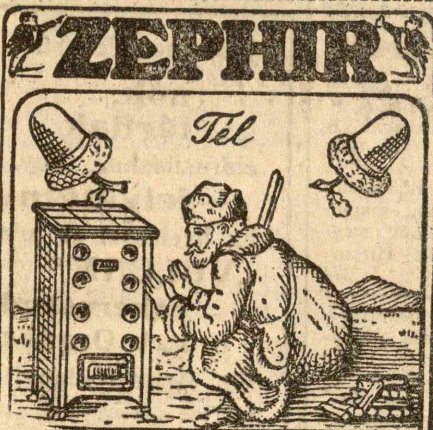
olcsón kaphatók

SROLOVITS

M. Viteazul (Nagypiac)-tér

almasátor. 1012

Ma, szerdán este Telmányi egyetlen koncertje a Filmpalaceban. Jegyek a Hegedűs Hirlapirodában

-kályhával fűt ma már a „Makk-ász” is. Ha jó kályhát akar, szerezze be már is.

10 kg. fával fűt egy 80 m³-es szobát 24 órán át

Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb.

Világsszabadalom. Tartóssága örökös! Tíz évi garancia!

ÁRLAPOT KÉSZSEGGELE KÜLD:

Szántó Dezső és Fia

Oradea, Str. Mărășesti 8. Telefon 4-91.

868 Városi Iroda: Str. Avram Iancu 8.

Acellemez-redőnyök, Esslingeni faredőnyök. Vasszerkezeti cikkek.

AKI november 14—december 24. napjai között 12 előadás közül tízszer el- megy a

FILMPALACE-ba és minden alkalommal elteszi a belépőjegyéhez ingyen adott sorsjegy-szám igazolványt: 10 különböző előadás sorszámaért

egy sorsjegyet kap, amellyel részt vesz a Filmpalace december 31-iken tartandó jubiláris sorsolásán.

Ezen a sorsoláson **33.000 lei** értékben négy nagy és 29 egyéb, összesen

33 nyeremény lesz ki-sorsolva **33** a FILMPALACE látogatói között.

érezni, ha volna benned önérték (néha a szemétkosárba akad) szégyelne magadat. Mert te vagy a szimbóluma e nyomorgó Várad, az elhanyagolt mellékutak minden szemétnének. (—)

SPORT

Senki sem felelt mult-heti pályázatunkon

A vasárnapi Törökves—Makkabea-meccs eredménye olyan volt, amilyenre egyetlen pályázónk sem számított rá. Érdekes, hogy voltak olyanok, akik eldöntetlen, sőt Makkabea-győzelmet tippeltek.

○ Vasárnap délután NAC—Makkabea bajnoki a Károly-pályán. A Makkabea vasárnapi nagy gólarányú veresége még nem ok arra, hogy a NAC játékosai elbizakodjanak, mert könnyen érheti őket kellemetlen meglepetés.

Nagyvárad legnagyobb szenzációja

az elő Rin-Tin-Tin

mely beszél, számol, ír, azonkívül

Robinson Crusoe

a világhírű regény filmre átdolgozva.

Az amerikai filmgyártás remeke!

Heyman szinkörben

* Margittaiak figyelmébe! Hegedűs kölcsönkönyvtár előfizethető Hercznél, Margittán.

KLEIN SIMON

női kalapüzletét

áthelyezte

Bulevard Regele Ferdinand

(Rákóczi-ut) 7-b alá

Apollo-drogéria mellé

